GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNȚIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 112. Vinerĭ, Sâmbătă 23 Maiu (4 Iunie). 1887.

Brașovŭ, 22 Maiu 1887.

In fine, după o crisă ministerială care a duratŭ două săptĕmânĭ, Francia a ajunsŭ érășĭ a avé unŭ cabinetŭ. Caracteristica cea mai de frunte a acestui cabinetŭ este, că lipsesce din elŭ generalulŭ Boulanger.

Scimŭ că căderea ministerului Goblet a fostŭ provocată de comisiunea bugetară, care a propusŭ sĕ se facă cele mai marĭ economii pentru restabilirea echilibrului în financele statului. Președintele acestei comisiunĭ, d-lŭ Rouvier, este aḍĭ ministru președinte și totodată ministru de finance, ceea ce vrea sĕ ḍică, că maioritatea parlamentului este hotărîtă sĕ îmbrățișeze sistema de economii propusă de Rouvier.

Nu se póte nega, că cestiunea de economisare formézā astăḍĭ unŭ obiectŭ principalŭ de îngrijire a factorilorŭ conducĕtorĭ ai Franciei. Acéstă o dovedesce și împrejurarea, că în noulŭ cabinetŭ găsimŭ cu unŭ postŭ ministerialŭ mai puținŭ. In fondŭ însĕ s'a tractatŭ în decursulŭ întregei crise ministeriale de aceea, ca sĕ i se ia Germaniei, prin retragerea generalului Boulanger, orĭ-ce pretextŭ de a începe certa cu Francia.

Este clarŭ, c Boulanger s'a retrasŭ numai pentru ca mâne-poimâne, când împrejurările se vorŭ schimba, sĕ vină érășĭ la cârma ministerului de rĕsboiu, si érășĭ este clarŭ, că noulŭ ministru de rĕsboiu, generalulŭ Ferron, nu póte călca decâtŭ pe urmele antecesorului sĕu. Acéstă o indică însușĭ generalulŭ Boulanger în ordinulŭ de ḍi cu care anunță armatei retragerea sa. După ce mulțămesce armatei pentru sprijinulŭ ce i l'a datŭ în înplinirea misiunei sale patriotice, de a indica mijlócele de apĕrare ale țĕrii la unŭ nivelŭ încă neatinsŭ până acum, generalulŭ ḍice: „Vețĭ fi sub ordinele succesorului meu, ceea ce ațĭ fostŭ și sub ordinele mele.“

Dér și demonstrațiunile entusiaste ne mai pomenite din tótă țéra și din Parisŭ, făcute din incidentulŭ retragerei generalului Boulanger, sunt o dovadă că, deși generalulŭ s'a dusŭ din cabinetŭ, spiritulŭ lui va predomina și de aci înainte lucrările de apĕrare ale Franciei. Se asigură că, de când esistă republica, nu s'a făcutŭ o demonstrațiune atâtŭ de grandiósă ca în ḍiua de 31 Maiu n., cu ocasiunea festivitățiĭ militare arangiate pentru ajutorarea nenorocitelorŭ victime ale incendiului dela opera comică. Deși prefectura poliției luase tóte mĕsurile spre a împedeca manifestațiunile în favórea lui Boulanger — negreșitŭ că mai multŭ din îngrijirea de a nu face sânge rĕu în afară — și cu tóte că generalulŭ Boulanger se dusese din Paris, ca sĕ evite orĭ ce demonstrațiune, mulțimea, adunată cu ḍecile de mii pe strade și înaintea operei celei marĭ din fața cercului militarŭ, a isbucnitŭ în strigăte nesfĕrșite de „Trăiéscă Boulanger, trăiéscă armata!“ Fiecare trăsură ce sosea la cerculŭ militarŭ era primită cu strigătulŭ: „Boulanger!“ S'au auḍitŭ și strigăte care cereau demisiunea noului ministeriu; a succesŭ însĕ de a feri, ca demonstranții sĕ repeteze strigătele și înaintarea ambasadei germane.

In fine venì noulŭ ministru de rĕsboiu însușĭ sĕ constate, că în ordinulŭ sĕu cătră armată, prin care anunță venirea sa la ministeriu, și intențiunea sa este sĕ mérgă înainte pe cărarea apucată, pe cărarea progresului în desvoltarea forțelorŭ armate ale Franciei. Ordinulŭ se sfĕrșesce cu următórele cuvinte fórte semnificative: „Ca și antecesorii mei, voiu urmări neobositŭ reforma armatei nóstre și fiăcare ḍi va fi dedicată mărirei puterilorŭ de apĕrare ale armatei și ale republicei.“

Germania póte fi liniștită, décă liniștire se póte numi, că nu mai este în fruntea resortului de rĕsboiu alŭ Franciei generalulŭ Boulanger. Dér ceea ce ar fi doritŭ, póte, sĕ se 'ntémple, ca Francia sĕ încépă cu economiile și în armată, nu numai că nu s'a întêmplatŭ, dér noulŭ ministru de rĕsboiu asigură, că fie-care ḍi va fi folosită pentru întărirea armatei francese.

In asemenĭ împrejurărĭ nu se póte aștepta nicĭ dela noulŭ ministerŭ francesŭ o îmbunătățire esențială a relațiunilorŭ dintre Germania și Francia, deși noulŭ cabinetŭ, după maioritatea membrilorŭ ce-lŭ compunŭ, se póte numi oportunistŭ. Cu tóte acestea se susține, că de aci încolo nu mai este așa mare temere ca înainte de o ruptură între Francia și Germania. Câtŭ timpŭ va dura și acestŭ „armistițiu“ nu se póte sci.

Deocamdată vedemŭ, că stânga și estrema stângă din camera francesă au atacatŭ fără cruțare noulŭ cabinetŭ chiar în ḍiua presentărei sale și p'aci p'aci era sĕ reușéscă a'i da unŭ votŭ de blamŭ noului cabinetŭ Rouvier, décă vr'o câțĭva republicanĭ moderațĭ din stânga și monarhiștii din drépta toțĭ n'arŭ fi votatŭ în favórea ministerului pentru trecerea simplă la ordinea ḍilei.

Imprejurarea, că cei din drépta au susținutŭ cabinetulŭ Rouvier, nu-i pré servesce acestuia ca recomandare în fața republicanilorŭ. Dér unii credŭ, că acésta este unŭ semnŭ, că republica se întăresce și că și monarchiștii vĕdŭ că trebue sĕ sprijinéscă unŭ ministerŭ conservativŭ republicanŭ.

Ar fi de doritŭ în interesulŭ Franciei, ca lucrurile sĕ ajungă în interiorulŭ ei la o stabilitate mai mare; dér nu credemŭ, că acésta se va puté ajunge pe deplinŭ înainte de a se rĕfui Francia cu Germania.

SCIRILE ḌILEI.

Amŭ comunicatŭ în Nr. 108 alŭ fóiei nóstre, că din *Tohanulŭ vechiu* 180 indivíḍĭ se gătescŭ sĕ emigreze în România din causa miseriei și greutăților marĭ, pe carĭ nu le mai potŭ suporta. In privința acésta ni se comunică astăḍĭ, că acei 180 indivíḍĭ au trecutŭ deja în România și pe lângă ei a trecutŭ de atuncĭ aprópe altă sută, așa câtŭ numĕrulŭ emigrațilorŭ în România din Tohanulŭ vechiu și nou dela anulŭ nou și până acum face 274. Emigrările continuă din ḍi în ḍi în dimensiunĭ mai marĭ.

—x—

Ministrulŭ de agricultură, industriă și comerciŭ a escrisŭ pentru anulŭ 1887 șése premii de 1000, 800, 500, 400, 200 și 100 francĭ în aurŭ pentru împădurirea acelorŭ locurĭ pleșuge, unde se simte trebuință de întărirea pămêntului pentru a împedeca surparea munțilorŭ, căderea de stâncĭ, pustiirea prin vifore și apă, precum și împrăscierea nisipului mĕruntŭ. Impădurarea trebue sĕ conțină unŭ teritoriu de celŭ puținŭ 25 jugĕre și sĕ nu fiă facută pe spesele statului. La ultimele trei premii însĕ se póte concura și numai cu 10 jugĕre împădurite. Premiile se vorŭ împărți în 1892, după ce adecă se va puté constata, că împădurirea în adevĕrŭ a succesŭ. Două din trei părțĭ ale premielorŭ suntŭ ale aceluia, care a purtatŭ spesele împădurirei, una din trei părțĭ însĕ o primesce forestierulŭ, care a condusŭ lucrările. Concurenții au a-șĭ trimite cererile lorŭ până la finea lui Iulie, décă împădurirea s'a începutŭ in primă-véra acésta, ér décă împădurirea se va începe la tómnă, terminulŭ e 25 Decemvre. Cererile suntŭ a se trimite ministeriului r. u. de agricultură, industriă și comerciu în Budapesta.

—x—

Comanda scólei de cadețĭ de infanteriă din Sibiiu anunță că cu inceputulŭ anului scolasticŭ 1887—8, 18 Septemvre n., se vorŭ primi 40 elevĭ în cursulŭ I. alŭ scólei de cadețĭ de infanteriă din Sibiiu. In celelalte cursurĭ se vorŭ primi elevĭ numai în casurĭ estraordinare. La alegerea concurenților se va considera mai ântêiu pregătirea și crescerea de care dispunŭ aceștia. Cererile instruite după prescrisele legei suntŭ a se trimite la comanda c. r. a scólei de cadețĭ de infanteriă din Sibiiu celŭ multŭ până în 25 Iulie n. c. Cererile necompletŭ adjustate séu pré târḍiu sosite nu se vorŭ lua în considerațiă, ér în contra refusării făcute de comandă pe basa prescriptelorŭ nu se póte recura.

—x—

Afacerea duelului dintre fostulŭ directorŭ alŭ preparandiei din Clușiu, *Kozma*, și dintre inspectorulŭ scolarŭ *Varady* — acestŭ din urmă a fostŭ împușcatŭ în duelŭ — s'a resolvatŭ, fiindŭ Kozma condamnatŭ la 1 anŭ închisóre. Instanța ântêiu îlŭ condamnase la 2 anĭ, dér Tabla reg. din Têrgu-Mureșului a redus'o la 1 anŭ și Curia a întăritŭ sentința Tablei.

—x—

In Viena, cu ocasiunea distrugerei unei case, se descoperì în pamêntŭ, la adêncime de 3 metri sub fundamentulŭ casei, o parte din o pétră de pe timpulŭ Romanilorŭ, în diametru de 43 cm. Pe ea stă scrisŭ: *Cajus Vibius Trebonianus Gallus*, și: *Gajus Vibius Afinius Gallus Velduminianus Volusianus.* Inscripția conține ca totulŭ 5 șirurĭ, dintre carĭ însĕ celŭ din urmă nu-i întregŭ. Se vede dér că pétra acésta e de pe timpulŭ lui Gajus Vibius an. 252 d. Chr. Anulŭ trecutŭ s'a descoperitŭ totŭ în Viena, cu ocasia ḍidirei unei case, *o tabĕră întărită*, consistândŭ din trei zidurĭ, carĭ în partea inferióră erau zidite pe la an. 70 d. Chr., ér partea de deasupra fù zidită în secululŭ alŭ III-lea. De asemenea în alte părțĭ ale Vienei s'au descoperitŭ cu diverse ocasiunĭ mai multe zidurĭ și inscripții romane, din carĭ s'a pututŭ constata archeologice, că centrulŭ cetății romane a fostŭ în partea rĕsăriténă a Vienei de astăḍĭ și din acéstă parte duceau drumurile în deosebite părțĭ ale vechei Vindobone; lângă drumurĭ se îmormêntau militarii, precum s'a și descoperitŭ în strada de aḍĭ Brounerstrasse mormêntulŭ unui legionarŭ. Petri antice romane se găsescŭ puține în părțile Alpilorŭ, mai multe s'au descoperitŭ însĕ în jurulŭ vechei cetățĭ romane Carnantum și în jurulŭ Vienei, unde după numĕrósele inscripțiunĭ aflate se póte conchide chiar și la loculŭ pe unde se aflau deosebite porțĭ și drumurĭ de ale vechei Vindobone.

—x—

Ni se scrie, că la 11 Iuniu n. se va da în *Bradŭ* unŭ maialŭ românescŭ.

—x—

Dr. Moriz *Beck*, rabinulŭ comunității israelite din *Bucurescĭ*, se va duce la Rosaliile jidovescĭ în *Alba-regală*, fiindŭ învitatŭ de comunitatea israelită de acolo, unde îșĭ va ține predica sa de probă. Beck, ḍice „Pester Lloyd,“ e născutŭ Ungurŭ (?) și în ḍiua ântêiu va predica ungaresce, în a doua nemțesce. Comunitatea israelită din Alba regală are de gândŭ sĕ alégă pe Dr. Beck de rabinŭ alŭ ei.

—x—

Din Iașĭ i se comunică „Voinței Naționale“, că elevulŭ G. C. *Murgulețŭ*, din scóla fiilorŭ de militarĭ din Iașĭ, care are mare aplicare pentru matematicĭ, *a inventatŭ unŭ instrumentŭ care permite cuiva sĕ mĕsóre distanțele cele mai marĭ fără a se mișca din locŭ* și cu o aproximațiă insensibilă de $^1/_{100.000}$ parte dintr'o secundă de arcŭ. Acestŭ instrumentŭ este micŭ și ușorŭ de purtatŭ. Elŭ este folositorŭ în topografiă, astronomiă și mai cu sémă pentru artileriă, pentru a puté lovi cu mare precisiune unŭ punctŭ datŭ. Diferența resultândŭ din unghiulŭ de $^1/_{100.000}$ a parte dintr'o secundă este apreciabilă numai în mĕsurarea distanțelorŭ astronomice.

—x—

Cetimŭ în „Revista rusă“: „Comitetulŭ panslavistŭ din St. Petersburg publică în memoria rĕposatului A. F. Gilferding unŭ premiu de 1000 ruble pentru *cea mai bună lucrare asupra Macedoniei.* Lucrarea trebue sĕ se compue dintr'o schiță etnografică și geografică a Macedoniei actuale. Atențiunea principală a scriitorului trebue sĕ fiă îndreptată asupra caracteristicei diferitelorŭ dialecte a poporațiunilorŭ slavone din Macedonia. Décă lucrarea nu va fi pe deplinŭ corĕspunḍĕtóre atuncĭ se vorŭ publica premii dela 700 în josŭ până la 300 ruble pentru lucrărĭ mai puținŭ întinse. Lucrările suntŭ a se trimite la comitetulŭ slavŭ din St. Petersburg până la 11 Maiu 1890.“

Citimŭ în „Liberalulŭ“ din Iașĭ: „Poetulŭ *Mihailŭ Eminescu* a primitŭ din banii adunațĭ prin listele poporane de cătră elevii și elevele scólei de pictură, două sute de lei ce i s'au trimisŭ pe adresa surorei sale, d-șóra Henrieta Eminescu sub a căreia îngrijire se găsește în Botoșanĭ. D-șóra rĕspundĕndŭ de primirea baniloră, scrie și aceea că: Eminescu de altmintrelea se află bine, și că a făcutŭ trei poesii; dér sufere de rănile dela picióre. Mediculŭ însĕ a spusŭ că'i garantéză că se va îndrepta cu totulŭ, décă se va duce la Lacul-Săratŭ. Însĕ după cum este sciutŭ, că 'i lipsescŭ spesele, apoi în interesulŭ de a pute merge la băi suntŭ rugate tóte persónele, la care s'au încredințatŭ liste, sĕ binevoiéscă a trimite banii câtŭ de puținĭ au încasatŭ până acum, păstrândŭ listele până la complectarea lorŭ. Listele ce suntŭ în numĕrŭ de 500, fiindŭ împărțite în tótă țéra, parte din ele și la Românii afară din țéră, suntŭ rugate și celelalte ḑiare, ca în interesulŭ sănĕtățeĭ marelui poetŭ Mihailŭ Eminescu, sĕ reproducă acéstă notiță“.

—x—

Mâne, Sâmbătă, în 4 Iunie st. n. se va da în *gră dina dela Gambrinus*, Brașovulŭ vechiu Nr. 659, unŭ *concertŭ*, la care va concurge întréga musică orășănéscă, sub conducerea dirigentului *A. Brandner*, care va esecuta cele mai nouĕ piese musicale. Inceputulŭ concertului va fi la $7^1/_2$ séra; intrarea 25 cr. de persónă. Restauratorulŭ *Georg Klees* a îngrijitŭ de cele mai bune bĕuturĭ și mâncărĭ spre a satisface pe óspeți.

Din „Raportulŭ comitetului *Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina pe anulŭ 1886*“ aflămŭ, că comitetulŭ societății a dusŭ în deplinire conclusulŭ adunărei generale din 8 (20) Iuliu 1885 privitorŭ la eshumarea osĕmintelorŭ neuitatului Aronŭ Pumnulŭ și strămutarea acelora din cimiteriulŭ vechiu în celŭ nou, unde 'i s'a și rădicatŭ unŭ monumentŭ corĕspunḑĕtorŭ, a căruia sânțire va urma îndată după ce se va găta deplinŭ. În érna anului 1886 s'a ținutŭ din partea comitetului, unŭ ciclu de prelegerĭ publice gratuite și fórte instructive carĭ au fostŭ bine cercetate de publicŭ. Aceste prelegerĭ s'au ținutŭ în sala societății filarmonice din Cernăuțĭ. Comitetulŭ a începutŭ a eda și unele broșurele pentru tinerimea română dela școlele poporale, din carĭ 2 broșurĭ s'au și tipăritŭ deja și sub numele „Bibliotecă pentru tinerimea română“ s'au distribuitŭ gratuitŭ pe la școlele poporale din țéră.

Din fondulŭ propriu alŭ societății s'au subvenționatŭ: unŭ studentŭ în drepturĭ și altulŭ în agronomiă cu câte 50 fl., s'au datŭ alțĭ 50 fl. pentru gimnasiștii românĭ sĕracĭ din Rădăuțĭ, unŭ studentŭ de agronomiă fù ajutoratŭ cu 37 fl., altŭ studentŭ dela școla reală cu 10 fl., s'au împărțitŭ gratuitŭ copiilorŭ sĕracĭ dela școlele poporale din ținutulŭ Cernăuțilorŭ cărțĭ și rechisite de școlă. D-lŭ președinte alŭ societății br. *Victor Stîrcea* a arangiatŭ o colectă între deputații țĕrei din care s'au trimisŭ 60 fl. pentru studenții sĕracĭ dela scóla română din Sucéva, 60 fl., pentru studenții sĕracĭ dela gimnasiulŭ din Rădăuțĭ, ér cu 55 fl. s'au cumpĕratŭ haine de iérnă pentru mai mulțĭ copii dela scólele poporale din suburbiele Cernăuțilorŭ și alțĭ 10 fl. din acea colectă s'au datŭ unui studentŭ sĕracŭ. S'au datŭ din banii societății 200 fl. pentru sprijinirea a trei meseriașĭ adulțĭ.

Cu finea anului 1886 Societatea avea 7 membri onorarĭ, 19 fundatorĭ, 105 ordinarĭ, 2 activĭ. Biblioteca la finea anului consta din 2479 opurĭ în 2617 tomurĭ, 884 făscióre, 36 tablourĭ și 6 mape. Biblioteca lui Alexandru Zotta stă deschisă publicului numai pe lângă cauțiune și constă din 524 opurĭ în 750 tomurĭ și 114 făscióre. Cabinetulŭ de lectură are din ḑiarele românescĭ: 11 literare, 10 politice literare și mai are și 8 foi germane. Restulŭ întregului capitalŭ pe 1887 în obligațiunĭ: 900 fl., 7200 francĭ și 100 galbinĭ; numerar: 12,730 fl. 25 cr.; disponibilŭ: 751 fl. 85 cr.

Dintre fundațiunile, carĭ stau sub administrarea Societății, Fundațiunea Pumnulénă a constatŭ cu finea anului 1886 din: 11,200 fl. în obligațiunĭ, 2298 fl. 89 cr. la cassa de pĕstrare și 118 fl. numerarŭ disponibilŭ. Fundațiunea d-nei Agnesŭ Popoviciu: 2200 fl. în obligațiunĭ și 57 fl. 92 cr. numerarŭ. Fundațiunea contelui Emanuilŭ Logothetti pentru două copile române și Fundațiunea d-lui Alexandru de Popovicĭ pentru unŭ studentŭ românŭ de agronomiă au constatŭ cu finea anului din: 3200 fl. în obligațiunĭ, 391 fl. 20 cr. numerarŭ. Din fundațiunea cav. Georgiu de Popoviciu, încă nerealisată au rĕmasŭ cu finea anului în administrarea Societății 3000 fl. în obligațiunĭ și 126 fl. 52 cr. banĭ gata la casa de păstrare. Comitetulŭ a constatŭ din 12 membri în frunte cu președintele br. Victorŭ Stîrcea, vice-președintele: Mironŭ M. Călinescu și secretarulŭ Calistratŭ Cota.

Zarandŭ, 30 Maiu n. 1887.

On. D-nule Redactorŭ! Cum v'am comunicatŭ în corespondența mea de erĭ sĕptĕmâna, *esundarea apelorŭ* și pe aicĭ a făcutŭ marĭ stricăciunĭ și cu deosebire pe malurile Crișului dealungulŭ. Dauna însĕ este mai multŭ în agri sĕmĕnațĭ și în fĕnațe, și deși și pe aicĭ este prin unele locurĭ destulŭ de considerabilă, nu este chiar așa mare, ca d. e. pe malurile Murĕșului. Daune în edificii s'au făcutŭ mai cu sémă în Băița, Bradŭ și Halmagiu. Comunicațiunea în câtva este restabilită, dér posta totușĭ n'o primimŭ încă regulatŭ ca și mai înainte.

*

Mișcările electorale s'au începutŭ și pe aicĭ, dér încă nu în mĕsură așa mare. Alegĕtorii românĭ naționalĭ din cerculŭ electoralŭ alŭ *Baiei de Crișŭ* în Joia trecută au ținutŭ conferință destulŭ de cercetată în Bradŭ. D-lŭ deputatŭ *P. Truța* a datŭ sémă despre activitatea sa. Alegĕtorii l'au candidatŭ din nou. D-nia-sa a primitŭ candidatura cu programa națională. Contra candidatŭ seriosŭ până acum nu este. Se ḑice, că guvernulŭ nu va candida în acestŭ cercŭ pe nimenea. Vomŭ vedé. Alegerile nu suntŭ departe. Mâne vomŭ avé în Bradŭ din nou o conferință electorală pentru publicarea decisiunilorŭ conferenței în Sibiiu și pentru stabilirea agendelorŭ electorale cu privire la reușita candidaturei d-lui Truța.

Ae.

Atragemŭ atențiunea cetitorilorŭ asupra următórei corespondențe, la care vomŭ revenì:

Doboli inf. 19 Maiu 1887.

Domnule Redactorŭ! Erĭ la $11^1/_2$ óre a. m. *s'au nimicitŭ prin unŭ focŭ gróznicŭ edificiile parochiei gr. or. române din Doboli inf.* Foculŭ a fostŭ pusŭ de mână rĕutăciósă necunoscută, **prin materiă esplosibilă, care la aprindere a detunatŭ cu o detunătură ca de tunŭ, aruncândŭ în aerŭ o parte a edificiului.** Paguba suferită e mare și atâtŭ mai simțibilă, cu câtŭ parochia este lipsită de orĭ și ce avere mișcătóre séu nemișcătóre chiar acum este necesitată a-șĭ reedifica biserica și școla ruinată, care singure formézà basa esistenței, măngăerea și asilulŭ contra loviturilorŭ sorții și ale inimicilorŭ lui. Pe lângă tóte acestea, ne mai apasă greu și împrejurarea că chiar acestŭ anŭ — ca și ceilalțĭ doi premergĕtorĭ — este unulŭ dintre cei mai neroditorĭ la noi, nimicindu-se și perindŭ tóte sĕmĕnăturile de tómnă — speranța poporului — totalŭ, întru atâta încâtŭ mulțĭ din poporŭ, pentru sĕmĕnța de sĕmĕnatŭ la tómnă, trebue sĕ'șĭ vêndă o parte din moșiă séu eventualŭ sĕ emigreze. Posițiunea acestei comune bisericescĭ este deci desperată, și numai o grabnică ajutorare a superiorității nóstre bisericescĭ și a mărinimosiilorŭ Românĭ cu posițiune mai bună potŭ sĕ o mântuiască de totala nimicire.

Perderile parochului nostru suntŭ asemenea fórte marĭ nimicindu-i-se tótă averea mișcătóre și lovitura acésta elementară e cu atâtŭ mai simțitóre pentru dênsulŭ, cu câtŭ elŭ a trăitŭ până acum mai multŭ din propria sa avere, decâtŭ din de totŭ neînsemnatulŭ venitŭ alŭ parochiei.

Ba perderea parochului o sémte și biserica nóstră pentru a cărei susținere și promovare preotulŭ nostru a lucratŭ până acum cu adevĕratŭ devotamentŭ păstorescŭ, jertfindu-șĭ de multe-orĭ chiar și ultimulŭ crucerŭ pentru interesele bisericei și ale scólei nóstre multŭ cercată în acestŭ timpŭ.

Primițĭ Domnule Redactorŭ asigurarea distinsei mele stime

Poporénulŭ.

Sânte-jude, Maiu 1887.

Onorate Domnule Redactorŭ! Cetindŭ în „Gazeta Poporului“ Nr. 11 și în „Convorbirĭ pedagogice“ Nr. 3 a. c. unŭ articulŭ despre introducerea industriei de casă în scólele elementare poporale, autorulŭ susține, că e imposibilŭ a se introduce industria de casă în scólele poporale din următórele cause:

a) Că nu amŭ avé scóle corĕspunḑĕtóre spre acestŭ scopŭ. *b)* Că nu ni-arŭ ajunge órele destinate pentru învĕțĕmêntulŭ scolarŭ și pentru propunerea industriei de casă. *c)* Autorulŭ se provócă: la Țiganĭ și ḑice că aceștia au învĕțatŭ industria de casă, vĕḑêndŭ că nu au încătrău. *d)* La Sașĭ, afirmândŭ că suntŭ cei mai bunĭ măestri, deși nu au învĕțatŭ industriele lorŭ din scóle etc. *e)* La Ungurĭ, ḑicêndŭ că au măestri destui și au avutŭ și până a întroduce industria domestică în scóle; pe ei încă totŭ numai lipsa i-a făcutŭ măestri. În fine *f)* Ḑice că pe tóte popórale, fără deosebire, numai lipsa le-a scosŭ din starea nomadică de păstorĭ și le-a pusŭ pe trépta economiei agronomice, și de aicĭ ér numai lipsa le aduce la alte ocupațiunĭ etc. etc.

La începutulŭ articulului amintitŭ autorulŭ mai ḑice între altele, că décă avemŭ scóle corĕspunḑĕtóre, învĕțătorĭ cualificațĭ de ajunsŭ, sĕ ḑicemŭ unŭ „Dómne ajută“ și sĕ o întroducemŭ numai decâtŭ, la din contră sĕ nu ne grăbimŭ cu urda'n Turda și cu cașu'n Făgărașŭ. sĕ mai așteptămŭ sĕ mai trécă din vreme, că vremea cóce cireșele, și în vremea acésta sĕ ne punemŭ scólele nóstre în bunŭ rêndŭ.

E adevĕratŭ că scólele nóstre poporale mare parte lasă multe de doritŭ, dér împrejurarea acésta nu esclude nicĭdecum necesitatea de a se introduce în scóle studiulŭ industriei de casă, pentru-că sciutŭ este, că mai tóte neajunsele scólelorŭ nóstre îșĭ au isvorulŭ în miseria stărei materiale a poporului, er industria de casă tinde tocmai la îmbunătățirea acestei stărĭ și prin urmare la vindecarea radicală a rĕului.

Așĭ vré sĕ-mĭ spună d-lŭ autorŭ alŭ susŭ ḑisului articulŭ: în ce privință nu suntŭ corespunḑĕtóre scólele nóstre pentru propunerea industriei de casă? Nisce simple împletiturĭ de spetéză, carĭ încă contribue în mare mĕsură la îmbunătățirea sorții poporului, óre sĕ nu se pótă propune în aceste scóle?

Câtŭ pentru Țiganĭ, este adevĕratŭ că aceștia n'au învĕțatŭ meșteșugulŭ în scólă, dér décă nu l'au învĕțatŭ nicĭ nu-lŭ sciu. Cu totulŭ altmintrelea stă lucrulŭ cu Sasii și Ungurii, căcĭ aceștia împreună cu Sĕcuii erau odată unițĭ laolaltă (*unio trium nationum)* și pentru fiăcare ramŭ de meseriă îșĭ aveau „cehulŭ“ (cetus) lorŭ, dela care Românii prin lege erau eschișĭ și alŭ căruia scopŭ era consolidarea și chiar desvoltarea prin emulațiune a respectivilorŭ meseriașĭ. „Cehurile“ în modŭ indirectŭ făceau serviciulŭ scólei de profesiune. Dér chiar décă pe Sașĭ, ba chiar și pe Ungurĭ, carĭ erau stăpânĭ absolutĭ ai acestei țĕrĭ, numai lipsa i-a făcutŭ sĕ învețe măestriele, póte se ḑice óre despre poporulŭ nostru, că e în o stare atâtŭ de bună materială și cu isvóre de venite atâtŭ de îmbelșugate, câtŭ sĕ nu aibă lipsă a învĕța orĭ ce soiu de măestrii, prin carĭ sĕ se pótă ajuta în grelele lupte ale miseriei sale?

Eu sunt convinsŭ, precum póte sĕ fiă convinsŭ totŭ omulŭ cu carte, care locuesce în mijloculŭ poporului, că cea mai mare parte din poporulŭ nostru se află în o stare materială fórte decăḑută; nu are moșiă, nu are vite pentru lucrarea pămêntului, lucră câtŭ e véra de mare în moșiele proprietarilorŭ marĭ în parte, adecă: două părțĭ pe séma proprietarilorŭ și numai a treia parte o capĕtă, ca remunerațiune pentru totŭ lucrulŭ de pe o véră. Când e tómna, se trezesce bietulŭ țĕranŭ românŭ că nu are nicĭ atâtea bucate, câtŭ sĕ-i fiă de ajunsŭ până la recolta anului viitorŭ.

Décă ar lucra și asuda țĕranulŭ românŭ numai pentru subsistența sa propriă încă totŭ ar mai fi ceva, dér durere, bietulŭ țĕranŭ are prea mulțĭ a nutri, încălța și îmbrăca; din spatele lui trăescŭ fórte mulțĭ „domnĭ“ cu papucĭ și cu mănușĭ, carĭ îlŭ mulgŭ și tundŭ până ce rĕmâne numai cu sufletulŭ în óse, e silitŭ a lua lumea în capŭ, fiindŭ că moșióra ereḑită dela moșii și părinții lui, împreună cu vitușele, ce béta le-a avutŭ, tóte-tóte i le-au licitatŭ și vêndutŭ esecutorii.

Nu avemŭ timpŭ sĕ așteptămŭ până vomŭ puté face scóle mai bune și corĕspunḑĕtóre, sĕ nu ședemŭ cu mânele în sînŭ, ci sĕ ne nisuimŭ din tóte puterile nóstre posibile a învĕța și lumina poporulŭ în tóte direcțiunele nu numai a ceti, scrie, calcula, ci și pe terenulŭ industriei de casă, grădinăritului, stupăritului și altele, și susținŭ, că bine este și necesarŭ a se propune industria de casă ca studiu obligatŭ în tóte institutele preparandiale, carĭ au a cresce și perfecționa învĕțătorii poporului, și în tóte scólele nóstre elementare poporale.

Pentru întărirea celorŭ ḑise de mine fie-mĭ permisŭ a aduce unŭ casŭ întêmplatŭ tocmai în Sânte-jude, unde mĕ aflu în funcțiune ca învĕțătorŭ:

În anulŭ 1883 cam prin Decemvre am convenitŭ cu Pește Ionŭ și cu Fesveșŭ Ionŭ, ómenĭ sĕracĭ, carĭ s'au adresatŭ cătră mine ḑicêndu-mĭ: Fiĭ bunŭ d-le învĕțătorŭ și ne dă câte 13 cr. la unulŭ, ca sĕ ne cumpĕrămŭ sare și alte treburĭ de ale casei, că-țĭ vomŭ lucra cu merindea nóstră câte o ḑi de lucru. Din întêmplare tocmai nu aveam banĭ, dér le am ḑisŭ: Frațilorŭ, venițĭ pe séră la mine și eu vĕ voiu învĕța ceva prin care vĕ vețĭ puté câștiga banĭ nu numai pentru sare, ci și pentru mămăligă la copii.

În séra următóre ambii au venitŭ la mine, le-am începutŭ câte unŭ coperișŭ de bute (putină), și în 2—3 óre au terminatŭ fiă-care câte unŭ obiectŭ. În diminéța ḑilei următóre ambii au mersŭ la lacŭ și șĭ-au adusŭ câte o sarcină de spetéză (papură), în câteva ḑile a făcutŭ fie-care câte 10 coperișe de bute, au mersŭ cu ele la Gherla și pe totŭ coperișulŭ au căpĕtatŭ câte 35 cr.; 10 coperișe à 35 cr. facŭ 3 fl. 50 cr. la unulŭ. Bucatele se plăteau la piață cu câte 1 fl., fiă-care șĭ-a cumpĕratŭ câte 2 metrețe mălaiu și cu restulŭ de 1 fl. 50 cr. șĭ-a târguitŭ alte lucrurĭ de lipsă pe séma familielorŭ lorŭ.

După aceea întêlnindu-mĕ cu Fesveșŭ Ionŭ, i-am ḑisŭ: „Apoi frate Ióne, acuma nu mai vii la mine sĕ mai învețĭ și altceva sĕ lucri?“ Rĕspunsulŭ i-a fostŭ: „Nu vinŭ domnule învĕțătorŭ, mĭ-e destulŭ câtŭ am învĕțatŭ, Dumneḑeu sĕ-țĭ dée bine și sĕ te ferécă de rĕu.“

Se vede déră, că poporulŭ românŭ fiindŭ decăḑutŭ de totŭ materialicesce, are lipsă sĕ învețe industria micĭ de casă și alte măestrii folositóre.

E adevĕratŭ, că în timpulŭ ernei ḑilele suntŭ scurte și prin urmare nu ne mai ajungŭ órele destinate pentru obiectele de învĕțămêntŭ, însĕ din acelea s'ar puté lăsa

gimnastica la o parte, şi în loculŭ aceleia sĕ propunemŭ industria de casă. Ce e dreptŭ, gimnastica la oraşŭ e absolutŭ necesară, la sate însĕ se póte înlocui cu lucrarea obiectelorŭ de industriă, pentru că copii au destulă ocasiune de a face gimnastică, ocupaţĭ fiindŭ cu lucrărĭ de ale economiei. Industria încă e unŭ feliu de gimnastică şi totdeodată e şi o distracţiă.

In serile lungĭ ale ernei sĕ propunemŭ industria de casă poporului adultŭ, fiindŭ că poporulŭ, deşi cam cu mare greutate, vĕḑĕndŭ folosulŭ măestriei şi convingêndu-se că are din aceea venitŭ, se apucă de lucru, aḑĭ unulŭ, mâne doi, mai târḑiu 3—4 şi în fine învéţă industria de casă unulŭ dela altulŭ, ba prin procederea industriei micĭ de casă se va capacita poporulŭ a învĕţa şi alte măestrii mai marĭ şi folositóre.

Apoi chiar déca nu amŭ avé scóle corĕspunḑĕtóre pentru învĕţământulŭ scolarŭ, acésta nu póte fi scusă pentru a neglege cu totulŭ propunerea studiului de industriă în scólele poporale, pentru că cu începutulŭ lunei lui Aprilie şi până la finele anului scolasticŭ, atotŭ puterniculŭ Dumneḑeu ne deschide sala cea splendidă, luminată şi destulŭ de spaţiósă, sub boltu ceriului, unde putemŭ câtŭ de comodŭ învĕţa industria de casă, pomăritulŭ, stupăritulŭ, agronomia câmpului etc., numai sĕ avemŭ voiă spre tóte acestea.

Déca ne vomŭ întórce privirea şi ne vomŭ uita în jurulŭ nostru şi în tóte părţile acestei, ţĕrĭ vomŭ afla totŭ materialulŭ de lipsă pentru industria mică de casă, de care poporulŭ nostru nu se scie folosi. Nimicŭ nu ne împedecă pentru a introduce industria de casă în scólele elementare poporale.

Invĕţătorulŭ poporalŭ ar trebui sĕ înveţe industria de casă nu numai pentru a instrua pe alţii, ci şi din punctŭ de vedere alŭ propriului interesŭ, fiindŭ că învĕţătorulŭ în timpulŭ de faţă e provĕḑutŭ cu o plată fórte necorĕspunḑĕtóre şi şi aceea o capĕtă din repartiţiune pe poporŭ, şi astfelŭ fórte neregulatŭ aşa câtŭ cu finele anului nu-i rĕmâne nimica. Sórtea lui este ca şi a economului orĭ îmblătitorului, care de tómna îmblătesce şi consumă bucatele, aşa câtŭ în fine pe când gata de îmblătitŭ nu are nimica, nicĭ banĭ, nicĭ bucate.

Déca însĕ învĕţătorulŭ ar sci industria mică de casă, şi pe lângă ea ar sci şi grădinăritulŭ, pomăritulŭ şi legumăritulŭ, precum şi stupăritulŭ, acestea de bună sémă i-ar aduce nesce venite însemnate, d. e. din industria de casă sĕ punemŭ ca unŭ omŭ ar puté lucra numai unŭ obiectŭ de 30 de cr. în o séră lungă de érnă; în o lună sĕ lucre numai în 20 de serĭ de 20 orĭ 30 cr. facŭ 6 fl. v. a.; sĕ începemŭ a lucra cu începutulŭ lunei lui Octomvre, Noemvre, Decemvre, Ianuarie, Februarie şi Martie suntŭ 6 lunĭ şi de 6 orĭ 6 fl. suntŭ 36 fl. v. a. venitŭ curatŭ din industria de casă.

Din pomuritŭ ar puté produce pe totŭ anulŭ celŭ puţinŭ 400 oltoi, oltoiulŭ à 15 cr. facŭ 60 fl. v. a. Ar puté produce celŭ puţinŭ 3000 frăgarĭ (dudĭ, pomiţerĭ) pentru-că frăgarii suntŭ fórte lesne de prăsitŭ, şi s'ar vinde esemplarulŭ celŭ puţinŭ à 5 cr. în sumă 150 fl. v. a., din stupăritŭ celŭ puţinŭ 50 fl., din legume celŭ puţinŭ 30 fl. v. a. Ĕtă déră că industria de casă face 36 fl., pomăritulŭ 150 fl., stupăritulŭ 50 fl., legumele 30 fl., cu totulŭ 266 fl. v. a.

Acesta ar fi unŭ venitŭ frumosŭ pentru învĕţătorĭ, şi-arŭ înbunătăţi starea sa materială, ar premerge cu esemplu, ar fi învĕţătorulŭ de modelŭ înaintea poporului şi poporulŭ l'ar imita şi învĕţătorulŭ ar secera laurii ostanelorŭ sale.

Mărturisescŭ cu tótă sinceritatea şi din adênculŭ inimei mele, că în tinereţele mele nu aveam aceste ideĭ m'am treḑitŭ ca din somnŭ, însĕ acum mi-i târḑiu, că suntŭ bĕtrânŭ, am slăbitŭ spre a puté fi aşa activŭ; va sĕ ḑică: după plóiă chepenégŭ.

Vĕ ḑicŭ déră, iubiţii mei fraţĭ învĕţătorĭ şi consoţĭ de carieră, sculaţi-vĕ de timpuriu în diminéţa tinereţelorŭ, în care sunteţĭ norocoşĭ a vĕ afla, fiţĭ activĭ intru tóte spre luminarea poporului nostru românescŭ, care e inima şi sufletulŭ scumpei nóstre naţiunĭ române.

Acésta este modesta mea părere în privinţa introducerei industriei de casă în şcólele elemetare poporale.

Rogŭ cu totŭ respectulŭ pe on. Redacţiunĭ ale Convorbirilorŭ Pedagogice" şi „Gazetei Poporului," care şĭ-au declaratŭ deschise colónele sale spre acestŭ scopŭ, sĕ bine-voéscă a cuprinde în colónele sale şi acéstă modestă părere a mea.

Rogândŭ tot-odată pe on. publicŭ cetitorŭ, care se interéză de luminarea poporului şi némului românescŭ, a-şĭ da părerea în acéstă causă, şi de cumva e folositóre şi bine potrivită industria de casă pentru némulŭ românescŭ, sĕ bine-voiéscă a o sprigini şi a anima pe învĕţătorii poporului în acéstă întreprindere.

Petru Grama,
învĕţătorŭ poporalŭ şi de industrie.

Lista de subscripţiune,

deschisă de „Gazeta Transilvaniei" pentru comunele române din Ardélŭ nenorocite prin incendiu şi inundare.

Au mai încursŭ dela domnii:

Ales. Filipŭ, advocatŭ, Abrudŭ .	10 fl.
P. Nemes, notarŭ publ. Braşovŭ.	5 fl.
Luca Paica, oficialŭ c. r. milit. de cassă în Mostar	5 fl.
Stefanŭ Olteanu, Beiuşŭ . . .	2 fl.
Ioanŭ Kertess, maiestru de lemnarŭ în Beiuşŭ	2 fl.
Suma	24 fl.

Adăugêndŭ la acésta suma din nr. 111 alŭ „Gaz. Trans.". 760 francĭ şi 157 fl. 43 cr.
(Va urma). Totalŭ 760 francĭ, 181 fl. 43 cr.

Le mulţumimŭ generoşilorŭ contribuitorĭ în numele nenorociţilorŭ, dorindŭ ca nobilulŭ lorŭ esemplu sĕ afle imitatorĭ pretutindenea.

Convocare.

Alegătorii românĭ din cerculŭ electoralŭ *Turda* se invită la o conferinţă, care se va ţiné aicĭ în Turda la 11 Iuniu st. n. 10 óre înainte de améḑĭ. În acéstă conferenţă subscrisulŭ, ca delegatŭ din acestŭ cercŭ la conferinţa din Sibiiu, va raporta alegĕtorilorŭ despre conclusele acestei conferenţe, luându se totodată la desbatere şi propunerile eventuale referitóre la esecutarea acelorŭ concluse.

Turda, 31 Maiu 1887. Dr. Ioanŭ Raţŭ.

Convocare.

Clubulŭ centralŭ electoralŭ românŭ din comitatulŭ şi oraşulŭ *Cluşului* are onóre a invita pe alegĕtorii românĭ dietalĭ din cercurile urbei Cluşiu şi alŭ Geloului la *adunarea* ce o va ţiné *în 7 Iuniu 1887* n. la 10 óre diminéţa la Cluşŭ-Mănăşturŭ în şcóla confesionalŭ gr. cat.

Obiectele vorŭ fi: 1. Raportulŭ delegaţilorŭ esmişĭ la adunarea generală din Sibiiu şi pertractarea esecutării programei naţionale

Cluşiu, 31 Maiu 1887.

Iuliu Coroianu. *A. Bohăţelŭ*, preş.

Scirĭ ultime.

Varşovia, 1 Iuniu. — In curêndŭ vorŭ avea locŭ marĭ manevre la Nidziborz. Posturile dela fruntarii vorŭ fi întărite.

Viena, 1 Iuniu. — Mâne va întra în vigóre în Austro-Ungaria noulŭ tarifŭ vamalŭ, care este fórte protecţionistŭ.

Parisŭ, 1 Iuniu. — Manifestaera dela operă s'a sfirşitŭ fără incidentŭ, pe la 1 după mieḑulŭ nopţii, mulţumită unei marĭ desfăşurărĭ de forţe. Se crede că va fi astă séră o nouĕ mişcare.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SEGHEDINŬ, 2 Iuniu. — Valurile Tisei au ruptŭ lângă Porgany stăvilarele Tisei micĭ şi au inundatŭ o sută de mii de jugĕre de celŭ mai bunŭ pămêntŭ agricolŭ în hotarĕle Seghedinului şi Hodmezŏ-Vasarhelyului mureşianŭ. Pagubele suntŭ necalculabile. Poporaţiunea se refugiază din părţile periclitate. S'au luatŭ mĕsurĭ energice în contra înaintării valurilorŭ.

BRUXELLE, 2 Iuniu. — Meetingulŭ monstru, la care au luatŭ parte ḑece mii de ómenĭ. a aclamatŭ votulŭ universalŭ. Unŭ numĕrŭ de 4000 lucrătorĭ din capitală s'au pusŭ în grevă. Parte din gardă e consemnată. Mina de cărbunĭ „alianţa" de lângă Charleroi a fostŭ în parte aruncată în aerŭ cu dinamită.

CZEGLED, 3 Iunie. — Erĭ nópte bande de beţĭ cutrierară oraşulŭ ameninţândŭ pe Jidovĭ cu omorŭ şi cu incendiu. S'au împrăştiatŭ numeróse scrisorĭ în care Jidovii suntŭ provocaţĭ sĕ emigreze, căcĭ în casŭ contrarŭ îi aştéptă tóte grozăviile. Autoritatea a luatŭ mĕsurile corĕspunḑĕtóre.

SEGHEDINŬ, 3 Iunie. — Cu tóte opintirile cele fórte marĭ n'a succesŭ a astupa ruptura stăvilarului. Pentru acésta nu e nicĭ o speranţă. Valurile se revarsă necurmatŭ cătră Vasarhely, Mako şi Földvar. In faptă suntŭ inundate 30,000 jugĕre, 70,000 suntŭ fără scăpare perdute. Locuitorii se refugiază în cătunele de pe pustă.

BERLINŬ, 3 Iunie. — Impĕratulŭ a plecatŭ la Kiel, ca sĕ asiste la punerea petrei fundamentale a canalului Mării nordostice.

DIVERSE.

Căsătoriă rară. — Deunăḑile s'a serbatŭ în Sjeniciak în Croaţia, o rară căsătoriă. Ţĕranulŭ Mile Bjelicĭ duse la altarŭ şi se cunună cu vĕduva Maria Linta n. Pavlovicĭ. Ginerele numĕră 80, mirésa 70 de anĭ! Amêndoi se bucură de cea mai bună sĕnătate. Bjelicĭ istorisesce fiă-căruia, care vrea sĕ-lŭ asculte, că se simte încă destulŭ de puternicŭ, ca sĕ câştige pânea de tóte ḑilele, prin greulŭ lucru alŭ câmpului, pentru sine şi pentru „bĕtrâna" sa.

Trei sorĭ într'o ḑi. — Precum se comunică fóiei „Rozsnyai Hirado," la 17 Maiu n. s'au vĕḑutŭ pe cerŭ trei sorĭ deodată. In mijlocŭ se afla adevĕratulŭ sóre, spre vestŭ de elŭ cără Rudna se vedea în acelaşŭ planŭ unŭ globŭ focosŭ şi spre sudŭ de sóre unŭ alŭ treilea globŭ, dér mai intunecatŭ. Lumina, care pe la 2 óre după améḑĭ era splendidă, fù după o oră şi jumătate acoperită de norĭ. După două óre dela acestŭ rarŭ fenomenŭ se descărcă peste Rosenau o furtună cumplită.

Chinezii şi noi. — Chinezii prin obiceiurile lorŭ se deosebescŭ de noi ca ceriulŭ de pămêntŭ. La îmbrăcare, ei începŭ de acolo, de unde alţĭ ómenĭ sfîrşescŭ: mai întâiu îmbracă roculŭ şi apoi vesta, adecă vesta o pórtă deasupra rocului. Noi umblămŭ cu cisme negre, ei umblă cu cisme albe; noi purtămŭ ciorapĭ în cisme, ei tragŭ ciorapĭ peste cisme. Femeile nóstre umblă cu rochiă, ale lorŭ cu pantalonĭ. La mâncare; noi începemŭ cu supa şi sfîrşimŭ cu prăjiturĭ, ei începŭ cu prăjiturĭ şi sfîrşescŭ cu supa; nu folosescŭ cuţitŭ, lingură şi furculiţe, ci două beţigaşe micĭ în mâna dréptă, cu aceste se ajută la mâncare. Despreţuescŭ carnea de vită, laptele, untulŭ, brânḑa şi în locŭ de acestea mănâncă carne de câţĕlŭ tênĕrŭ, de pisică, de cloţanĭ, cuiburĭ de rîndunea şi şerpĭ. La noi loculŭ de onóre e la drépta, la ei la stânga. În locŭ de nord-ostŭ şi sud-vestŭ, ei ḑicŭ ost-nordŭ şi vest-sudŭ. La noi ofensatulŭ cércă a-şĭ rĕsbuna asupra ofensatorului prin uciderea acestuia, la ei ofensatulŭ îşĭ rĕsbună asupra duşmanului ucigêndu-se pe sine însuşĭ. La noi femeile şedŭ pe calŭ atêrnându-le picióarele la o parte, ér bărbaţii încălecândŭ, la ei din contră. Noi călĕtorimŭ cu lampe nóptea numai când e întunerecŭ, ei însĕ totdéuna, orĭ cât de frumósă lună ar fi. Noi ne punemŭ perinĭ sub capŭ, ei îşĭ punŭ grămăḑĭ de lemne. În fine: noi plângemŭ când ne móre unŭ membru din familiă, ei rîdŭ şi se veselescŭ; noi rîdemŭ şi ne veselimŭ când ni-se nasce unŭ copilŭ în familiă, ei plângŭ şi se vaetă.

Ultimulŭ bulgarŭ din Deva. — Cetimŭ în „Pester Lloyd:" „In ḑilele aceste a muritŭ Mihailŭ Kokelin, ultimulŭ Bulgarŭ din Deva. Pe timpulŭ stăpânirei turcescĭ au părăsitŭ mai multe familii bulgare patria lorŭ, o parte se aşeḑă la 1700 în Vinţulŭ-de-jos, ér unŭ deceniu mai târḑiu se aşeḑară 63 familii bulgare la Deva. Ei aparţinéu religiunei romano-catolice şi-şĭ aduseră cu sine pe preoţii şi călugării lorŭ. Ei nu erau iubiţĭ pentru purtarea lorŭ fălósă, dér ei aveau unŭ mare şi puternicŭ protectorŭ în generalulŭ Steinville. Ei primiră frumóse privilegii: nu plătéu contribuţiune, nu prestau serviciu militarŭ, aparţinéu jurisdicţiunii guvernului, avéu regalii şi propria lorŭ autonomiă. Colonia lorŭ nu se ţinea de Deva, ei au primitŭ pentru 50 fl. v. u. atâta pămêntŭ câtŭ le trebuia. Ei devenira bogaţĭ şi zidiră o mănăstire în onórea sfântului Franciscŭ; în decursulŭ timpului au muritŭ însĕ toţĭ descendenţii de secsulŭ bărbătescŭ şi Mihailŭ Kokelin era ultimulŭ descendentŭ, care a moşteuitŭ averea şi particularităţile bunicilorŭ sĕi. Kokelin zidĭ o capelă şi dărui în memoria părinţilorŭ sĕi o tablă de marmoră pe mormêntulŭ lorŭ. Elŭ trăia fericită în cerculŭ familiei sale, nu se afla însĕ nicĭ când ca acasă, bunicii lui erau Maghiarii după sentimente, elŭ visa însĕ mereu de vechia sa patriă şi de o mare Bulgariă."

Curiositate patologică. — O copilă de 12 anĭ, Jeana Z..., care sta cu părinţii sĕi comercianţĭ pe strada Martel, a înghiţitŭ acum 7 anĭ unŭ pachetŭ cu ace de cusutŭ fără ca sĕ fiă câtuşĭ de puţinŭ genată de înghiţirea lorŭ. Acum vr'o două ḑile fata se juca cu mumă-sa, luându-i capulŭ în mânĭ, sĕrutând'o, d'odată mumă-sa dete unŭ ţipĕtŭ. — »Dér mĕ inţepĭ, Jeano, 'i ḑise, ia séma. Ai ace în mânĭ!« — „Ah! Dómne, strigă copila; şi vĕḑù intre unghiă şi piele unŭ acŭ de cusutŭ care eşia din carne. Apoi eşiră 6 ace. A doua ḑi 'i eşiră 15 şi aşa mai încolo în ḑilele următóre. Biata copilă a scosŭ încetulŭ cu încetulŭ pachetulŭ de ace, pe care îlŭ înghiţise acum 7 anĭ. Starea sănĕtăţei copilei nu inspiră nicĭ o grije. Faimósele ace, ne-oxidate de locŭ, au fostŭ trimise Academiei de medicină.

Cununiă. — D-lŭ *Iónŭ Catona*, învĕţătorŭ în Şarpatocŭ, îşĭ va serba cununia sa cu D şóra *Elena Bucşa*, fiica curatelui primarŭ Ionŭ Bucşia din Şarpatocŭ, în 6 Iunie n. în biserica gr. cat. de acolo.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, şi în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 31 Maiu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	102 12
Rentă de hârtiă 5%	87.90
Împrumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 70
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	102.—
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	123 50
Renta de hârtiă austriacă	81 20
Renta de arg. austr.	82.45
Renta de aurŭ austr.	112 40
Losurile din 1860	135.70
Acțiunile băncei austro-ungare	883 —
Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Act. băncei de creditŭ austr.	281.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.98
Napoleon-d'orĭ	10.09
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 37
Londra 10 Livres sterlinge	128.15

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 18 Maiu st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	91½	92—
Renta rom. amort. (5%)	94—	95—
» convert. (6%)	87—	87¼
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	106—	106½
» „ „ (5%)	90½	91—
» » urban (7%)	103½	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87—	87½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.25	14.75
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ

din 31 Maiu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.70	Vênd.	8.73
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	10 00	»	10.07
Lire turcescĭ	»	11.35	»	11.40
Imperialĭ	»	10.35	»	10.40
Galbenĭ	»	5.93	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	111.—	»	112.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Licitațiune.

1—2

„Albina," institutŭ de creditŭ și de economii în Sibiiu, vinde la licitațiune publică ferestrĕulŭ de vaporŭ cu tóte părțile lui constitutive, carele se află pe intravilanulŭ sĕu de lângă gara Brașovului.

Terminulŭ licitațiunei se defige pe ḍiua de 15 Iuniu óra 10 a. m. la fața loculuĭ.

Prețulŭ de eschiamare se ficséză cu fl. 4000.

Amatorii au sĕ depună dreptŭ vadiu 10% a prețului de eschiamare, adecă fl. 400.

Oferindu-se prețulŭ de eschiamare séu mai multŭ, resultatulŭ licitațiunei devine obligatorŭ pentru ambele părțĭ; unŭ ofertŭ sub prețulŭ de eschiamare însĕ, ca sĕ devină obligatorŭ pentru institutŭ trebue sĕ obțină aprobarea ulterióră din partea direcțiunei institutului.

Prețulŭ de cumpĕrare are sĕ se rĕspundă celŭ multŭ în decursŭ de 15 ḍile dela licitațiune, eventualŭ dela aprobarea ofertului, cu 6% interese dela ḍiua licitațiunei.

Ferestrĕulŭ cumpĕratŭ are sĕ fiă dusŭ de pe teritoriulŭ institutului celŭ multŭ până la ultima Septemvre a. c.

Până la terminarea licitațiunei se primescŭ și oferte închise provĕḍute cu vadiulŭ de fl. 400.

Condițiunile mai detailate se potŭ vedé în biurourile Albinei în Sibiiu și în Brașovŭ în órele de biurou.

Sibiiu, în 19 Maiu 1887. **Direcțiunea.**

Publicațiune.

Se aduce la cunoscință publică, că Marțĭ în 26 Maiu st. v. (7 Iuniu st. nou) 1887 la 10 óre a. m. se va ține la cancelaria comitetului parochială dela biserica St. Nicolae din suburbiulŭ Scheiu în Brașovŭ licitațiune minuendă pentru ridicarea schelelorŭ (alașelorŭ) trebuincióse în scopulŭ reparării turnurilorŭ bisericei menționate.

Condițiunile de licitațiune sĕ potŭ ceti la epitropulŭ d. Sterie Stinghe în suburbiulŭ Scheiu.

Brașovŭ, 18 (30) Maiu 1887.

Epitropia parochială a bisericei române ort. res. dela St Nicolae.

1—3

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḍiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularitățĭ la primirea ḍiarului onor. abonațĭ suntŭ rugațĭ a ne încunosciința imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS"*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	9.12	—	—
Timișŭ	—	9.35	—	1.45
Brașovŭ (	—	10.12	—	—
(	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7.57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5 28	—
Agostonfalva	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6.49	—
Hașfaleu	9 37	—	8 35	—
Sighișóra (	10 53	—	9.02	—
(	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11.34	—	9 56	—
Mediașŭ	12.03	—	10.37	—
Copșa mică	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blașiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1 23	—	12.33	—
Teiușŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenŭ de persóne
Clușiu (	5.21	—	5 56	
(	—	6.01	—	6 37
Nedeșdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirișŭ	—	—	—	7.29
Ștana	—	—	—	7 56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8 18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9.34
Rév	—	8.20	—	9 53
Mező-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Várad-Velința	—	—	Trenŭ de persóne	10 57
Oradia-mare (	—	9.11		11 07
(	—	9.16	10.[illegible]0	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	7.28
Szolnok	—	12.20	4.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	-
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriș	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeșdu	—	—	4.58	6.24	—
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1 13	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blașŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigișóra	5.12	—	—	—	3.49
Hașfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	—
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	- -
Alba-Julia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.18	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșeni

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4.16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6.40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ